

WILLIAM
SHAKESPEARE

**William
Shakespeare**
**MUCH ADO
ABOUT
NOTHING**

MNOHO POVYKU
PRO NIC

WILLIAM
SHAKESPEARE

MNOHO POVYKU
PRO NIC

MUCH ADO
ABOUT
NOTHING

NAKLADATELSTVÍ ROMEO

Mnoho povyku pro nic patří k Shakespearovým vrcholným komediím. Hra vznikla zřejmě v roce 1598, tedy ve středním období autorovy tvorby, na podkladě mnohokrát literárně zpracovaného příběhu o dívce, kterou její nápadník vinou zlé pomluvy zavrhne a nakonec si ji přece jen šťastně vezme. Příběh, známý už z dob antiky, objevila znovu renesance a ještě před Shakespearem přetvořila údajně až do sedmnácti nových poetických, prozaických i dramatických verzí v několika evropských jazycích. Shakespeare sám pravděpodobně čerpal z italské básně Lodovika Ariosta *Zuřivý Roland* (*Orlando Furioso*, 1516, v překladu sira Johna Haringtona z roku 1591), jež byla podkladem i pro čtvrtý zpěv druhé knihy Spenserova eposu *Královna víl* (*The Faerie Queene*, 1590). Snad nejvíce však Shakespeara ovlivnila novela Mattea Bandella z roku 1554, kterou z italštiny do francouzštiny přeložil, upravil a do svých *Tragických historií* (*Histoires Tragiques*, 1574) vtělil François de Belleforest. Klasickou látku ovšem Shakespeare pojal jako vždy po svém a obohatil ji o řadu originálních i převzatých prvků, takže vzniklo dílo zcela nové a svébytné.

Výchozí příběh Claudia a Héry sleduje v základních rysech dějovou osnovu převzatou z pramenů, Shakespeare ho však upravil a doplnil komicky laděným pásmem Benedika a Beatricie a burleskním pásmem strážníků. Poprvé ho rovněž zasadil do komediálního žánru a přisoudil mu v něm zcela specifickou funkci. Starý známý příběh Claudia a Héry tak v jeho pojetí rozvíjí především dramatický děj komedie lásky, kontrastní příběh Benedika a Beatricie dává hře myšlenkovou náplň a příběh strážníků lidový humor a absurdní rozuzlení. Mistrným propojením těchto tří dějových pásem za použití adekvátních výrazových prostředků pak Shakespeare vytvořil divadelní hru nebývale vyváženou, která naplňuje daný žánr, ale v mnohém jeho hranice překračuje.

Dramatičnost výchozího příběhu akcentuje autor několika posuny oproti pramenům, ze kterých čerpal. Posílil roli aristokratického představitele dvorského světa a jeho mravů, Claudiova patrona prince Pedra, který bdí nad osudem svého chráněnce. Paralelně k němu postavil podobně autoritativního otce Héry, siňora Leonata, kdežto postavu její matky do hry nezařadil. Claudio a Héra jsou v jeho pojetí nezkušené mladí milenci, kteří si nejsou zcela jisti svou láskou, snadno podléhají vlivům okolí a tváří

v tvář zlu a intrikám jsou zcela bezradní. Domnělou zradu pak Claudio neprožívá jako osobní tragédii lásky, ale jako veřejné zostuzení, na které nepřiměřeně ostře reaguje otevřenou potupou Héry při nezdařeném svaatebním obřadu. A ona zase nedokáže čelit otevřené lži jinak než tím, že na místě omdlí. Don Juan zde nejedná z popudu žárlivosti, jako je tomu v předchozích zpracováních látky, kdy předobraz tohoto intrikána musel řešit rozpor mezi láskou a loajalitou k příteli, ale motivuje ho pocit ponížení a touha po pomstě. Podobnými úpravami, a zejména vyhocením temných a tragických prvků, které látka nabízela, dodal autor hře napětí, plasticitu a hlubší, obecnější platnost.

V kontrastu ke světu konvencí, zabydlenému přehledně definovanými typy lidí, uvádí Shakespeare originálně do příběhu komicky pojatou dvojici zarytých individualistů, Benedika a Beatricii. Pro ně neexistuje žádný zřejmý pramen, z něhož by autor přímo čerpal, přestože tehdejší literatura znala podobné typy prostořekých vtipálků obrněných proti milostnému citu. Jistou inspirací mohla autorovi být tehdy proslulá kniha Baldassara Castigliona *Dvořan (Il Cortegiano)*, přeložená z italštiny v roce 1561. Tématem, které Benedik a Beatricie do hry vnášejí, je válka pohlaví a myšlenka, že od nenávisti může být často velice blízko k lásce. S podobným tématem se Shakespeare zdařile vyrovnal už v komedii **Zkrocení zlé ženy**, ale zde ho posunul o kus dál. Na rozdíl od ranější hry v komedii **Mnoho povyku pro nic** nejsou už v centru autorovy pozornosti tolik vztahy mužů a žen, jako spíš obecnější otázky zdání a skutečnosti, falešné a pravé identity. Beatricie a Benedik jsou postavy přece jen složitější než Kateřina a Petruccio. Je možno, jak činí někteří komentátoři, hledět na jejich slovní přestřelky jako na zoufalou snahu skrývat pravé, upřímné a snadno zranitelné city za masku cynismu a sarkastického humoru, kterou poodkryje až léčka „moudrých“ pozorovatelů, jež těmto zaslepencům otevře oči a dovede pomýlený pár k poznání a nakonec i k oltáři. Takový výklad je jistě zcela ve shodě s žánrem optimisticky laděné plautovské komedie, jíž **Mnoho povyku pro nic** vsutku z velké části je. Shakespeare však jako obvykle hranice žánru překračuje a šťastné rozuzlení poněkud zpochybní. Benedik a Beatricie totiž nejsou Claudiem a Hérrou, nepodvolují se zvyklostem světa tak snadno, přestože nakonec „obrátní“ pod vlivem mínění jiných. Podlehnou-li přece a vzdají-li se tak trochu neochotně své svobody i samoty, pak jistě proto, že se mají skutečně rádi a že se, koneckonců, „svět musí zalidňovat“. Ale ani tímto jejich rozhodnutím si divák nemůže být zcela jist. Šťastný konec se totiž odkládá. Hra nekončí svatbou, ale tancem, oním symbolem životního reje, který tuto komedii od počátku provází.

Shakespearovy hry se zpravidla vyznačují souborem nosných témat, která se odkrývají, vymezují a zrcadlí vždy na několika dějových rovinách. Tematickou jednotu podtrhuje určitá základní metaforika. Nejinak je tomu i v této hře. Klíčem může být už sám název **Much Ado About Nothing**, ve kterém se slovo „nothing“ (nic) v alžbětinské angličtině vyslovovalo jako „noting“, tedy „pozorování“, „sledování“, „notový záznam“. Chování jedněch pozorované a hodnocené jinými se skutečně zdá být středem celé hry. Stereotyp jízlivě ironického a nadřazeného chování prince a jeho družiny je konfrontován s mnohem méně elegantními, zato jistě upřímnějšími mravy maloměstské Messiny. Konvenčně rozvíjený milostný příběh Claudia a Héry je postaven proti extravagantní lásce Beatricie a Benedika. A proti těmto pak Shakespeare staví rovinu strážníků, kteří přece už z definice své profese „sledují“ chování svých spoluobčanů a sami se rovněž ze všech svých ubohých sil, a přece marně, snaží vypadat před světem co nejlépe. Že to jsou nakonec oni, které autor nechává odhalit intriku a napravit stav věcí veřejných, je jedním z kouzelných paradoxů, v jejichž vytváření je William Shakespeare mistrem nad mistry.

Ke specifickým prvkům společenského chování, které se odrážejí v metaforice hry, patří hudba, tanec, karnevalové masky, oblečení měnící se s módou, ale i řeč. A právě jazyk, slovo, se do značné míry stává hlavním hrdinou této komedie. Vždyť slovo proměněné v pomluvu dokáže změnit celý lidský život, slovem se vyjevuje i zakrývá pravda, vyjevují i zakrývají city. Zatímco v předcházejících Shakespearových hrách neslo slovo často citový, lyrický náboj, v této převážně prózou psané komedii se stále více stává tlumočnickem rozumu. Odklonem od lyrismu a jiskřivým, nelítostným soubojem rozumu a citu předznamenává **Mnoho povyku pro nic** cestu ke komediím příštího, restauračního období.

JIŘÍ JOSEK

MUCH ADO
ABOUT
NOTHING

MNOHO
POVYKU
PRO NIC

DRAMATIS PERSONAE

DON PEDRO, Prince of Aragon
DON JUAN, his bastard brother
CLAUDIO, a young lord of Florence
BENEDICK, a young lord of Padua
LEONATO, Governor of Messina
ANTONIO, his brother
BALTHASAR, a singer, attendant on Don Pedro
BORACHIO } followers of Don Juan
CONRAD }
FRIAR FRANCIS
DOGBERRY, master constable
VERGES, a headborough
FIRST WATCHMAN
SECOND WATCHMAN
WATCHMAN
SEXTON
BOY
LORD
HERO, daughter to Leonato
BEATRICE, niece to Leonato
MARGARET } gentlewomen, attending on Hero
URSULA }
Messengers, Musicians, Watchmen, Attendants.

Scene: Messina.

O S O B Y

DON PEDRO, aragonský princ
DON JUAN, jeho nevlastní bratr
CLAUDIO, mladý Florentin
BENEDIK, mladý Padovan
LEONATO, messinský vladař
ANTONIO, jeho bratr
BALTAZAR, zpěvák, sloužící Dona Pedra
BORACIO } sloužící Dona Juana
KONRÁD }
OTEC FRANCISCO
DAGOBERT, strážmistr
VIRGIL, strážník
PRVNÍ STRÁŽNÍK
DRUHÝ STRÁŽNÍK
STRÁŽNÍK
PÍSAŘ
CHLAPEC
ŠLECHTIC
HÉRA, Leonatova dcera
BEATRICIE, Leonatova neteř
MARGARETA } komorné Héry
URŠULA }
Poslové, muzikanti, strážníci, sloužící.

Místo děje: Messina

ACT I.

SCENE 1.

BEFORE LEONATO'S HOUSE.

Enter Leonato, Governor of Messina, Hero, his daughter, and Beatrice, his niece, with a Messenger.

- LEONATO I learn in this letter that Don Pedro of Aragon comes this night to Messina.
- MESSENGER He is very near by this. He was not three leagues off when I left him.
- LEONATO How many gentlemen have you lost in this action? 5
- MESSENGER But few of any sort, and none of name.
- LEONATO A victory is twice itself when the achiever brings home full numbers. I find here that Don Pedro hath bestowed much honour on a young Florentine called Claudio.
- MESSENGER Much deserved on his part, and equally remembered 10
by Don Pedro. He hath borne himself beyond the promise of his age, doing in the figure of a lamb the feats of a lion. He hath indeed better bettered expectation than you must expect of me to tell you how.
- LEONATO He hath an uncle here in Messina will be very 15
much glad of it.
- MESSENGER I have already delivered him letters, and there appears much joy in him – even so much that joy could not show itself modest enough without a badge of bitterness.
- LEONATO Did he break out into tears? 20
- MESSENGER In great measure.
- LEONATO A kind overflow of kindness, there are no faces truer than those that are so washed. How much better is it to weep at joy than to joy at weeping!
- BEATRICE I pray you, is Signor Montanto returned from 25
the wars, or no?
- MESSENGER I know none of that name, lady. There was none such in the army, of any sort.

JEDNÁNÍ I.

SCÉNA 1.

PŘED LEONATOVÝM DOMEM.

Vystoupí messinský vladař Leonato, jeho dcera Héra, jeho neteř Beatricie a Posel.

- LEONATO Tady se dočítám, že aragonský princ don Pedro přijíždí dnes večer k nám do Messiny.
- POSEL Budou tu za chvíli. Opustil jsem je tři míle před městem.
- LEONATO Kolik vojáků ztratil v té bitvě? 5
- POSEL Z urozených pánů žádného, ostatních jen pár.
- LEONATO Vítězství těší dvojnásob, když nejsou ztráty. Tady čtu, že don Pedro zvlášť vyznamenal jistého Florentána jménem Claudio.
- POSEL A zaslouženě. Protože se ten mladík obzvlášť 10
vyznamenal v boji. I když je to ještě jehně, bil se jako lev. Jeho výkon nepopsatelně předčil veškeré očekávání. Takže ode mě nečekejte, že vám ho popíšu.
- LEONATO Jeho strýc tady v Messině bude mít moc velkou 15
radost.
- POSEL Byl jsem už za ním s dopisy a on byl radostí celý bez sebe. Taková přemíra štěstí si, jak známo, ze skromnosti nasazuje bolestínský výraz.
- LEONATO Snad neplakal. 20
- POSEL A jak!
- LEONATO Slzy často věští štěstí. Kéž by bylo víc takto umytých tváří! Oč lepší je plakat radostí než radovat se z cizího neštěstí!
- BEATRICIE Příteli, a co náš siňor Honimír, už je taky 25
zpátky z boje?
- POSEL Nevím, slečno, že by v armádě byl nějaký šlechtic toho jména.

LEONATO What is he that you ask for, niece?

HERO My cousin means Signor Benedick of Padua. 30

MESENTER O, he's returned, and as pleasant as ever he was.

BEATRICE He set up his bills here in Messina, and challenged Cupid at the flight; and my uncle's fool, reading the challenge, subscribed for Cupid and challenged him at the bird-bolt. I pray you, how many hath he 35
killed and eaten in these wars? But how many hath he killed? For indeed I promised to eat all of his killing.

LEONATO Faith, niece, you tax Signor Benedick too much. But he'll be meet with you, I doubt it not.

MESENTER He hath done good service, lady, in these wars. 40

BEATRICE You had musty victual, and he hath help to eat it. He is a very valiant trencherman, he hath an excellent stomach.

MESENTER And a good soldier too, lady.

BEATRICE And a good soldier to a lady, but what is he to a lord?

MESENTER A lord to a lord, a man to a man, stuffed with all 45
honourable virtues.

BEATRICE It is so, indeed. He is no less than a stuffed man. But for the stuffing – well, we are all mortal.

LEONATO You must not, sir, mistake my niece. There is a kind of merry war betwixt Signor Benedick and her. They 50
never meet but there's a skirmish of wit between them.

BEATRICE Alas, he gets nothing by that. In our last conflict four of his five wits went halting off, and now is the whole man governed with one, so that if he have wit enough to keep himself warm, let him bear it for a difference between 55
himself and his horse, for it is all the wealth that he hath left to be known a reasonable creature. Who is his companion now? He hath every month a new sworn brother.

MESENTER Is't possible?

BEATRICE Very easily possible. He wears his faith but as the 60
fashion of his hat, it ever changes with the next block.

MESENTER I see, lady, the gentleman is not in your books.

BEATRICE No. An he were, I would burn my study. But I pray you, who is his companion? Is there no young squarer now that will make a voyage with him to the devil? 65

MESENTER He is most in the company of the right noble Claudio.

LEONATO Kdo je to?

HÉRA Sestřenka myslí pana Benedika z Padovy. 30

POSEL Je živ a zdrav a veselý jako vždycky.

BEATRICIE Než odjel z Messiny, vyzýval veřejně Amora ke střeleckému klání, ale jedna potrhá osoba z rodiny mého strýce na tu výzvu odpověděla a vystřelila si z něho. Prosím vás, kolikpak 35
nepřátel zabil v té válce? Já věřím, že nikomu neublížil.

LEONATO Jsi, Beatricie, na Benedika moc ošklivá. Ale on ti to vrátí, o to nemám strach.

POSEL Ve válce obstál skvěle, opravdu. 40

BEATRICIE Jestli v ní obstál, pak jen díky svému koni. Je totiž padavka – a sám nestojí za nic.

POSEL Patří mu všechna čest, slečno.

BEATRICE Leda tak čest nějaké slečny. Ale kolik cti má v těle on?

POSEL Každý ví, že pan Benedik je přímo naditý odvahou a ctnostmi.

BEATRICIE Naditý jistě. Hotový nádiva. Protože jinak – Ale všichni jsme jen lidi.

LEONATO Neberte, pane, mou neteř doslova. Siňor Benedik a Beatricie se rádi škádlí. Kdykoli se vidí, začnou se 50
rovnou špičkovat.

BEATRICIE Jeho špičky nestojí za řeč. Omílal je tak často, že ztratily břit a vtip – a dnes je to jeho špičkování vyloženě tupé. A protože má rozumu, jen co by se za nehet vešlo, řekněte mu, ať se radši moc 55
neškrábe za uchem, nebo si ho brzy budou plést s hovádkem božím. S kým se teď vlastně stýká? Je totiž velmi přelétavý.

POSEL Opravdu?

BEATRICIE O tom nepochybujte. Pro něho jsou přátelé módní záležitost. Stíhá je častěji než ponožky. 60

POSEL Vidím, slečno, že toho pána v srdci nemáte.

BEATRICIE Nemám. A nebudu mít, dokud mám srdce. Ale řekněte, s kým se teď přátelí? Kterého trumberu teď svádí na špatnou cestu? 65

POSEL Je často ve společnosti mladého hraběte Claudia.

BEATRICE O Lord, he will hang upon him like a disease.
He is sooner caught than the pestilence, and the taker
runs presently mad. God help the noble Claudio.
If he have caught the Benedick, it will cost him 70
a thousand pound ere a be cured.

MESSENGER I will hold friends with you, lady.

BEATRICE Do, good friend.

LEONATO You will never run mad, niece.

BEATRICE No, not till a hot January. 75

MESSENGER Don Pedro is approached.
Enter Don Pedro, Claudio, Benedick, Balthasar, and Don John.

DON PEDRO Good Signor Leonato, are you come to meet your
trouble? The fashion of the world is to avoid cost,
and you encounter it.

LEONATO Never came trouble to my house in the likeness 80
of your grace; for trouble being gone, comfort
should remain, but when you depart from me,
sorrow abides and happiness takes his leave.

DON PEDRO You embrace your charge too willingly.
(*Points at Hero*) I think this is your daughter. 85

LEONATO Her mother hath many times told me so.

BENEDICK Were you in doubt, sir, that you asked her?

LEONATO Signor Benedick, no, for then were you
a child.

DON PEDRO You have it full, Benedick. We may guess by this 90
what you are, being a man. Truly, the lady fathers herself.
Be happy, lady, for you are like an honourable father.

BENEDICK If Signor Leonato be her father, she would not have his
head on her shoulders for all Messina, as like him as she is.

BEATRICE I wonder that you will still be talking, Signor 95
Benedick. Nobody marks you.

BENEDICK What, my dear Lady Disdain! Are you yet living?

BEATRICE Is it possible disdain should die while she hath such meet
food to feed it as Signor Benedick? Courtesy itself must
convert to disdain if you come in her presence. 100

BENEDICK Then is courtesy a turncoat. But it is certain I am loved of
all ladies, only you excepted. And I would I could find in
my heart that I had not a hard heart, for truly I love none.

BEATRICIE Kristepane! Toho nebožáčka zničí. Je jako mor.
Koho se chytne, toho nakazí, a koho nakazí, z toho
je brzy blázen. Pánbůh hraběti Claudiovi pomáhej!
To postižení ho bude stát tisíc liber, než se 70
vykúrýruje.

POSEL Vás bych nechtěl za nepřítele, slečno.

BEATRICIE Žádný strach.

LEONATO Kdy tebe někdo poblázní, neterínko?

BEATRICIE Mě? Až naprší a uschne. 75

POSEL Princ Pedro už je tady.
Vystoupí Don Pedro, Claudio, Benedik, Baltazar a Don Juan.

DON PEDRO Milý siñore Leonato, jdete svým trampotám
vstříc? Dneska je spíš v módě skrblictví než
pohostinnost!

LEONATO Jaképak trampoty by mi mohla přinést Vaše 80
Excelence? V patách trampotám chodívá úleva,
ale s vaším odchodem zavládne v mém domě
smutek a šťastné dny pominou.

DON PEDRO Svou ochotu zas tolik nepřeháněj.
(*Ukáže na Héru*) Tohle je zřejmě tvá dcera. 85

LEONATO Její matka to aspoň vždycky tvrdila.

BENEDIK Měl jste snad pochybnosti, pane, že jste se ptal?

LEONATO Samozřejmě že ne. Vás totiž tehdy ještě hlídala
chůva.

DON PEDRO Dostal tě, Benediku. Odhadl tvé spády! Slečno, 90
svého tatínka nezapřete. A buďte ráda, je to
úctyhodný muž.

BENEDIK Jestli je slečna po tatínkovi, může být ráda,
že nepodědila i jeho vousy.

BEATRICIE Nechápu, proč mluví ten, koho stejně nikdo 95
neposouchá.

BENEDIK Ale! Slečna Hubatá! Vy ještě žijete?

BEATRICIE Slečna Hubatá ožije vždycky, když jí padne do rány
takový hulvát jako vy. Když vy se objevíte,
i sama zdvořilost nadává jako špaček. 100

BENEDIK Pak zdvořilosti chybí slušnost. Mě normálně ženy
zbožňují, když jsou normální, a ne jako vy. Rád bych
měl některou rád, ale přiznávám, ten cit já neznám.

- BEATRICE A dear happiness to women. They would else have been troubled with a pernicious suitor. I thank God 105 and my cold blood I am of your humour for that. I had rather hear my dog bark at a crow than a man swear he loves me.
- BENEDICK God keep your ladyship still in that mind. So some gentleman or other shall scape a predestinate scratched face. 110
- BEATRICE Scratching could not make it worse an 'twere such a face as yours were.
- BENEDICK Well, you are a rare parrot-teacher.
- BEATRICE A bird of my tongue is better than a beast of yours.
- BENEDICK I would my horse had the speed of your tongue, and so good a continuer. But keep your way, a God's name. I have done.
- BEATRICE You always end with a jade's trick. I know you of old.
- DON PEDRO That is the sum of all, Leonato. Signor Claudio and Signor Benedick, my dear friend Leonato hath invited you all. I tell him we shall stay here at the least a month, and 120 he heartily prays some occasion may detain us longer. I dare swear he is no hypocrite, but prays from his heart.
- LEONATO If you swear, my lord, you shall not be forsworn. *(To Don John)* Let me bid you welcome, my lord. Being reconciled to the Prince your brother, 125 I owe you all duty.
- DON JOHN I thank you. I am not of many words, but I thank you.
- LEONATO *(To Don Pedro)* Please it your grace lead on?
- DON PEDRO Your hand, Leonato. We will go together. *Exeunt all but Benedick and Claudio.*
- CLAUDIO Benedick, didst thou note the daughter of Signor Leonato?
- BENEDICK I noted her not, but I looked on her.
- CLAUDIO Is she not a modest young lady?
- BENEDICK Do you question me as an honest man should do, for my simple true judgement, or would you have me speak after my custom, as being a professed tyrant to their sex? 135
- CLAUDIO No, I pray thee speak in sober judgement.
- BENEDICK Why, i'faith, methinks she's too low for a high praise, too brown for a fair praise, and too little for a great praise. Only this commendation I can afford her, that

- BEATRICIE To tedy mají štěstí! Ještě aby jim pletl hlavu takový necita. Mě, chválabohu, nechávají tyhle 105 věci taky naprosto chladnou. Radši bych poslouchala, jak pes vyje na měsíc, než nějaká vyznání lásky.
- BENEDIK Doufám, že se toho přesvědčení budete držet. Od vás by se mužský nadál leda tak škrábanců na tváři. 110
- BEATRICIE Vaší tváři bych uškodit nemohla! Ta už ani horší být nemůže.
- BENEDIK Vy máte ale ostrý jazyk.
- BEATRICIE To proto, že si vtip brousím na vás.
- BENEDIK Víte, kdo je rychlejší než můj kůň? Vaše vyřídilka. 115 Ale spánembohem, já mám toho rajtování už dost.
- BEATRICIE To proto, že jsem vás vyhodila ze sedla. Jako obvykle.
- DON PEDRO Tak tedy dojednáno. Milý Claudio a milý Benediku, přítel Leonato nás všechny zve k sobě. Říkám mu, že se zdržíme nejmíň měsíc. A on na to: 120 „Doufám, že pobudete ještě déle.“ Troufám si odpřisáhnout, že není pokrytec a myslí to upřímně.
- LEONATO Když Vaše Excellence přísahá, pak je to svatá pravda. *(K Donu Juanovi)* Vás, pane, vítám též. A protože je teď mezi vámi a vaším bratrem smír, jsem vřele 125 i k vašim službám.
- DON JUAN Děkuji vám. Já na proslovy příliš nejsem, ale děkuji.
- LEONATO *(K Donu Pedrovi)* Já jsem tu doma, pane, prosím, jděte napřed.
- DON PEDRO Veďte mě, Leonato, půjdeme spolu. *Odejdou. Benedik a Claudio zůstávají.*
- CLAUDIO Benediku, všiml sis dcery siňora Leonata? 130
- BENEDIK Já si jí nevšímal. Ale viděl jsem ji.
- CLAUDIO Není kouzelná?
- BENEDIK Chceš slyšet, co si o ní doopravdy a upřímně myslím, nebo mám odpovědět podle svého zvyku co zarytý odpůrce žen? 135
- CLAUDIO Ne. Chci prostě slyšet tvůj názor.
- BENEDIK Podle mě je na vynášení do nebe moc těžká, na velkou chválu moc malá a pro tebe málo dobrá. Ale jinak musím připustit, že kdyby byla jiná,

were she other than she is she were unhandsome, 140
and being no other but as she is, I do not like her.

CLAUDIO Thou thinkest I am in sport. I pray thee tell me truly
how thou likest her.

BENEDICK Would you buy her, that you enquire after her?

CLAUDIO Can the world buy such a jewel? 145

BENEDICK Yea, and a case to put it into. But speak you this
with a sad brow, or do you play the flouting jack, to
tell us Cupid is a good hare-finder and Vulcan a rare
carpenter? Come, in what key shall a man take you
to go in the song? 150

CLAUDIO In mine eye she is the sweetest lady that ever
I looked on.

BENEDICK I can see yet without spectacles, and I see no such
matter. There's her cousin, an she were not possessed
with a fury, exceeds her as much in beauty as 155
the first of May doth the last of December. But
I hope you have no intent to turn husband, have you?

CLAUDIO I would scarce trust myself though I had sworn the
contrary, if Hero would be my wife.

BENEDICK Is't come to this? In faith, hath not the world one 160
man but he will wear his cap with suspicion? Shall
I never see a bachelor of three-score again? Go to,
i'faith, an thou wilt needs thrust thy neck into a yoke,
wear the print of it, and sigh away Sundays. Look,
Don Pedro is returned to seek you. 165

Enter Don Pedro.

DON PEDRO What secret hath held you here that you followed not
to Leonato's?

BENEDICK I would your grace would constrain me to tell.

DON PEDRO I charge thee on thy allegiance.

BENEDICK You hear, Count Claudio? I can be secret as a dumb 170
man, I would have you think so. But on my allegiance,
mark you this, on my allegiance! He is in love. With
who? Now that is your grace's part. Mark how short
his answer is: with Hero, Leonato's short daughter.

CLAUDIO If this were so, so were it uttered. 175

BENEDICK Like the old tale, my lord – it is not so, nor 'twas not
so, but indeed, God forbid it should be so.

než jaká je, byla by ošklivá, ale protože je, 140
jaká je, tak se mi nelíbí.

CLAUDIO Přestaň si dělat legraci a řekni mi pravdu.
Jaká je?

BENEDIK Chceš si ji koupit, že se o ni tak zajímáš?

CLAUDIO Za celý svět bys nekoupil takový klenot. 145

BENEDIK Včetně futrálu, nebo bez? Prosím tebe.
Mluvíš vážně, nebo jsi vtipálek, co si dělá
dobrý den za každého počasí? Co to na mě hraješ?
Tuhle písničku jsem od tebe ještě neslyšel.
O co jde? 150

CLAUDIO V mých očích je to nejkrásnější dívka,
jakou jsem kdy viděl.

BENEDIK Brýle ještě nepotřebuju, ale to bych zrovna
neřekl. Co její sestřenka? Kdyby to nebyla
taková fúrie, svou krásou ji předčí jako 155
první máj poslední prosinec. Jen doufám,
že se nechceš ženit, nebo snad ano?

CLAUDIO Přísahal jsem, že nechci – a teď bych odpřisáhl
opak, jen kdybych si mohl vzít Héru.

BENEDIK Tak takhle je to. Bože můj! Copak každý chlap 160
na světě touží být mermomocí paroháč? Mají
staří mládenci vymřít pro sukni, ještě když jsou
mladí? Chceš strčit hlavu do chomoutu a nechat
se dřít z kůže svátek nesvátek? A hele, don Pedro!
Jde si pro tebe! 165

Vrací se Don Pedro.

DON PEDRO Co si tu šuškáte za tajnosti, že nejdete dál
do Leonatova domu?

BENEDIK Já bych o tom radši pomlčel.

DON PEDRO Mluv. Příkazuju ti to!

BENEDIK Slyšels to, drahý Claudio? Uměl bych mlčet 170
jako hrob, ale jistě pochopíš, rozkaz je rozkaz.
Nuže! Podle rozkazu. Je zamilovaný. Do koho?
Na odpověď vám stačí málo. Vidíte mu ji
na očích. Do Héry, Leonatovy malé dcerunky.

CLAUDIO Je-li to tak, pak tedy ano. 175

BENEDIK Je-li to tak, pak to může být tak i onak, ale ty
budeš jelito určitě, jestli se oženíš.

CLAUDIO If my passion change not shortly, God forbid it should be otherwise.

DON PEDRO Amen, if you love her, for the lady is very well worthy.

CLAUDIO You speak this to fetch me in, my lord.

DON PEDRO By my troth, I speak my thought.

CLAUDIO And in faith, my lord, I spoke mine.

BENEDICK And by my two faiths and troths, my lord, I spoke mine.

CLAUDIO That I love her, I feel. 185

DON PEDRO That she is worthy, I know.

BENEDICK That I neither feel how she should be loved nor know how she should be worthy is the opinion that fire cannot melt out of me. I will die in it at the stake.

DON PEDRO Thou wast ever an obstinate heretic in the despite of beauty. 190

CLAUDIO And never could maintain his part but in the force of his will.

BENEDICK That a woman conceived me, I thank her. That she brought me up, I likewise give her most humble thanks. But that I will have a recheat winded in my forehead, or hang my bugle in an invisible baldric, all women shall pardon me. Because I will not do them the wrong to mistrust any, I will do myself the right to trust none. And the fine is – for the which I may go the finer – I will live a bachelor. 200

DON PEDRO I shall see thee ere I die look pale with love.

BENEDICK With anger, with sickness, or with hunger, my lord; not with love. Prove that ever I lose more blood with love than I will get again with drinking, pick out mine eyes with a ballad-maker's pen and hang me up at the door of a brothel house for the sign of blind Cupid. 205

DON PEDRO Well, if ever thou dost fall from this faith thou wilt prove a notable argument.

BENEDICK If I do, hang me in a bottle like a cat, and shoot at me, and he that hits me, let him be clapped on the shoulder and called Adam. 210

DON PEDRO Well, as time shall try. 'In time the savage bull doth bear the yoke.'

BENEDICK The savage bull may, but if ever the sensible Benedick bear it, pluck off the bull's horns and set them in my forehead, and let me be vilely painted, and in

CLAUDIO Jestli ji miluju tak, jak si myslím, pak se určitě ožením.

DON PEDRO Jestli ji miluješ, vezmi si ji. Ta slečna je tě hodna. 180

CLAUDIO To mě jen zkoušíte, pane?

DON PEDRO Na mou věru, myslím to vážně.

CLAUDIO Na mou duši, i já to myslím vážně.

BENEDIK Na jeho duši vaší věry, i já jsem to myslel vážně.

CLAUDIO Miluji ji. To cítím. 185

DON PEDRO Je to slušná dívka, jak víme.

BENEDIK Já vím jen to, že nic takového necítím, a jestli je nějaká slušná nebo neslušná, mě nezajímá. Přivažte mě třeba na mučidla, ale svůj názor nezměním.

DON PEDRO Ten by se pro své staromládenectví nechal upálit na hranici jako kacíř. 190

CLAUDIO Z té role by už dávno vypad, kdyby se do ní násilím nenutil.

BENEDIK Že mě žena porodila, jsem jí vděčný; že mě vychovala, i za to jí moc pěkně děkuju, ale u všech rohatých a parohatých, ať se na mě dámy nezlobí. Radši než křivdit nedůvěrou jedné ponechávám si právo nevěřit žádné. Za cenu čehož, čehož si moc cením, jsem a budu na věky věků svobodný mládenec. 200

DON PEDRO Brzy tě uvidíme, jak láskou zbledneš, chlapče.

BENEDIK Zblednu vzteky, nemocí nebo hladem. Láskou ne. Kdybych měl někdy nějakou ženskou radši nežli jídlo a pití, vydloubajte mi oči brkem veršotepce a pověste mě nad vchod nevěstince jako slepého Amora. 205

DON PEDRO Ty budeš mluvit jinak, až tě některá tvého přesvědčení zbaví.

BENEDIK Mě? To si pak můžete vzít prak a střílet po mně, a kdo se trefí, tomu dejte hobla, protože takového ostrostřelce svět neviděl. 210

DON PEDRO Víš, co říká básník: „Časem i vzpurný býk pod jařmem skloní šíji.“

BENEDIK Takový býk je vůl. Ale kdybych já udělal tuhle volovinu, dejte mě vymalovat pěkně s rohama na hlavě pro výstrahu ostatním, 215